

KIRKEBLAD

Nr. Lyndelse Sogn

Dømmestrup, Freltofte, Nr. Lyndelse, Lumby og Søsted

33. årgang nr. 1. april – august 2018

*Visitats
Forårskoncert
Siden sidst*

*Tidlige kristne?
Sognetur
Kaffemik*

*Peter Duetoft
Nyt fra menighedsrådet
Det sker*

*Kor
Bøger og film
Maleri*

Nyt fra menighedsrådet

Kirkebladet og PostNord

Dette er det sidste kirkeblad, der udkommer på den måde, der har været gældende i mange år, nemlig 3 gange årligt og med postvæsnet som omdeler.

Her fra 2018 har PostNord oplyst, at prisen for omdeling af Kirkebladet mangedobles, og dermed til en pris vores kirkeblads budget ikke kan bære.

Så lige nu arbejder et udvalg på at finde en rimelig løsning, så vi også i fremtiden har et kirkeblad i én eller anden form.

Børnepause ved dåb

Nr. Lyndelse Kirke er velsignet med pænt mange dåb. Heldigvis medfører det dåbsgæster med børn i kirken.

Men da en prædiken for mindreårige børn kan føles meget lang, har vi et tilbud til de yngste børn, nemlig en kort pause i Kirkesalen med lidt at drikke, mulighed for at tegne og male eller få en historie. Hvis en mor eller far følger med, er der helt sikkert en kop kaffe.

Alle vender tilbage til kirken efter prædikenen for at deltage i den øvrige del af gudstjenesten.

På menighedsrådets vegne

Eva Lauritsen

I slutningen af februar var der pilgrimsvandring med udgangspunkt fra Nr. Lyndelse. Dagen startede med en gudstjeneste, herefter vandrede pilgrimmene ca. 10 km ad små, hyggelige veje med frokost (medbragt) undervejs. Dagen sluttede med kaffe og hygge i Kirkesalen. Se evt. mere på www.fynskpilgrimsvandring.dk

Forsidefoto: Marianne Post.

VISITATS

Søndag den 8. april er der visitats i Nr. Lyndelse Kirke.

Bisp Tine Lindhardt overværer højmesseren og mødes efterfølgende med menighedsrådet over en let frokost.

Visitatsen er en gammel institution, lad os se, hvad der står om fænomenet i Ordbog Over Det Danske Sprog:

Visitats: led i det biskoppelige tilsyn med stiftets præster og menigheder; indtil 1933 omfattede tilsynet tillige sognenes skoler. Ifølge Danske Lov fra 1683 skulle biskoppen årlig besøge så mange af stiftets kirker, som han kunne overkomme, således at ingen kirke forblev ubesøgt i mere end tre år; biskoppen skrev sine iagttagelser og bemærkninger i sin visitatsbog. I nutiden finder sådanne visitatser sted i mere begrænset omfang.

Visitatsen har altså oprindeligt været en form for kontrol med præsterne og deres virke i sognet. I dag vil det i de allerfleste tilfælde være et hyggeligt og uformelt besøg, hvor bisp og menighedsråd får lejlighed til at hilse på hinanden og drøfte forskellige emner. I de få tilfælde, hvor der skulle være problemer af den ene eller anden slags, har bisp en mulighed for at holde sig orienteret, give råd og anvisninger og i værste fald gribe ind.

Men lad os se, hvordan det forholdt sig i 1589, da biskop Jacob Madsen visiterede Nr. Lyndelse. Han skriver i sin visitatsbog:

LYNDESE

Visiterede Aar 1589 den 14de September paa Vej til Als sammen med velbyrdig Lau Brockenhusz,¹ direkte efter kongelig Befaling. Frokost dér, om Aften til Egeskov. Hr. Matts Hanszen², i Thorup fød; 45 Aar; sagt melet.³ Karine⁴, frugtsommelig. 8 Børn. 2 L.B (rockenhuus) holler i Nyborg Schole.⁵ 1 Dr.⁶ gifft i Monckebo, de andre hiemme. Han talte over Søndagens Evangelium om Enken fra Nain. Dele: 1) Om den unge Mand, der blev opvakt af døde og om Moderen, der var Enke. 2) Udlæg-

¹ Lauritz Brockenhuus, den daværende ejer af Bramstrup.

² Sognepræsten, der dog ikke figurerer på præstetavlen i tårnrummet.

³ Ikke meget talende.

⁴ Præstens kone.

⁵ Laurits Brockenhuus betaler altså for 2 præstesønners skolegang.

⁶ Dr. = datter.

⁷ En Sædedegn bor i sognet.

⁸ Ort eller örtug er et rummål og dermed en værdiansættelse af korn. Sandsynligvis degnens løn.

Jacob Madsen tegnede alle de kirker, han besøgte. Her bispens udgave af Nr. Lyndelse Kirke anno 1589.

ning af Underet med dets Enkeltheder. 3) Om Anvendelsen af Underet. (Havde studeret for lidt). Degnen Sædedegn,⁷ har ingen Børn, fattig. 9 Ort⁸. Begge meget godt Skudsmål.

Herpå følger en beskrivelse af bygninger, inventar og kort om kirkegården: Smuk Kirkegard met Mur på, uten Træ.
Kilde: Biskop Jacob Madsens visitatsbog 1588-1648 ved Jens Rasmussen og Anne Riising. Odense 1995.

Karen Dreyer Jørgensen

DET SKER!

Søndag den 8. april kl. 10.00 er der **visitats** i forbindelse med gudstjenesten. Bisp Tine Lindhardt overværer gudstjenesten, og efterfølgende er der frokost og samtale med menighedsrådet.

Onsdag den 16. maj kl. 19.30: Forårskoncert i kirken. Se mere under MUSIK OG SANG.

Lørdag den 2. juni: Sognetur. I år går turen til Jelling. Der vil være busafgang fra præstegården, Albanivej 15, kl. 8.15. Undervejs er der kaffe ved bussen, og via den smukke Vejle Ådal kører vi først til Bindeballe Gamle Købmandsgård, hvor vi besøger forårsmarkedet. Herefter fortsætter vi til Jelling, hvor vi spiser en to-retters menu på Jelling Kro, inden vi på selve museet får et foredrag med billeder om Kongernes Jelling. Herefter vil der være lidt tid til selv at gå rundt på museet og/eller udendørs. Ca. kl. 16.00 er der kaffe og kage ved bussen, inden vi kører hjem. Turen slutter ca. kl. 18.00.
Pris: 150 kr. pro persona – dog uden drikkevarer på Jelling Kro.

Tilmelding senest fredag den 18. maj til Lis Petersen, tlf. 65 90 15 84. Betaling finder sted i bussen.

Grundlovsdag, tirsdag den 5. juni kl.

14.00: Årets grundlovstaler er politikerens og samfundsdebattøren **Peter Duetoft**. Talen holdes – afhængigt af vejret – i præstegårdshaven eller i Kirkesalen. Der vil efterfølgende være forfriskninger.

KAFFEMIK

Hver onsdag i ulige uger holdes der kaffemik i Kirkesalen fra kl. 10.00 til kl. 11.30. Det koster 20 kr. for kaffe og brød, og der vil som regel være et kortvarigt musikalsk, underholdende eller oplysende indslag.

Der vil være kaffemik på følgende datoer:

- 11. 4: Besøg af Jørgen Bai Jepsen, der igen vil underholde os på sin harmonika.
- 9. 5: Foredrag ved Karen Dreyer Jørgensen om lægekunstens historie.
- 23. 5: Snak, hygge og sang – og tur i præstegårdshaven for dem, der måtte have lyst til dette.
- 12. 9: Første kaffemik efter sommerferien.

1 F-10

De første kristne i Nr. Lyndelse?

I december 2017 var der stor aktivitet på marken bag Rughavegaard. Arkæologerne har fundet spor af adskillige huse fra 1000- og 1100-tallet, og det er ikke umuligt, at beboerne her har været de første kristne i Nr. Lyndelse – og måske endda har bygget en trækirke. Da det nye orgel blev sat op for ca. 20 år siden, fandt man et lerstampet gulv fra 1100-tallet – og det er fristende at forestille sig, at der er en sammenhæng mellem dette gulv og beboerne i husene lige nedenfor.

Arkæolog Trine Dørup Knudsen fortæller om udgravningerne:

I december 2017 foretog Øhavsmuseet Faaborg en udgravning på Skovrevlgyden i Nr. Lyndelse forud for byggeriet af 32 nye familieboliger. Udgravningen var en sjælden mulighed for museets arkæologer for at blive klogere på byens opståen og udvikling.

Da middelalderens byer ofte lå centreret omkring kirkerne, havde vi forhåbninger om at finde spor efter byens ældste huse og på den måde blive klogere på Nr. Lyndelses opståen. Forhåbninger, der til fulde blev indfriet.

Der er ingen levn tilbage efter fortidens huse over jorden, men når man graver muldjorden af et større område, kan man se

Det tidligste kort over Nr. Lyndelse er Original 1-kortet fra 1792. Som man kan se på billedet lå husene dér, hvor der senere blev anlagt en forte.

spor af de jordgravede stolper, der udgjorde skelettet af datidens huse. Dem kalder arkæologerne for stolpehuller. Stolpehullernes indbyrdes placering fortæller os, hvordan husene har set ud, og det er blandt andet ud fra formen på husene, at vi kan finde ud af, hvornår de er bygget. På udgravningen blev der fundet i alt fire hele huse. To af husene havde vægge, der krummede svagt indad imod gavlerne og var af en type, som blev bygget i vikingetiden. Husene er altså cirka 1000 år gamle. De andre to huse havde helt lige langvægge og er en anelse yngre – sandsynligvis fra 1100-1200-tallet. I stolpehullerne fandt vi også keramik, der ligeledes kan dateres til perioden omkring vikingetid og tidlig middelalder. Vi har således fået et 2-300 års indblik i denne tidlige fase af Nr. Lyndelses historie.

Det udgravede areal ligger midt på det, som kaldes landsbyens forte. En forte er et fælles areal, der ligger midt i en landsby, og som både kunne bruges til byting og fester, og hvor kvæget kunne samles om natten. Nr. Lyndelses forte lå omkredset af de veje, der nu hedder Bøgevej, Kærvej (hvor byens gadekær også lå helt op i 1990'erne), Lumbyvej og Skovrevlgyden.

I den nordlige del af udgravningen fandt vi også spor af et gammelt vejforløb, der havde forbundet Bøgevej med Skovrevlgyden, der hvor Drosselvænget munder ud i Skovrevlgyden. Så man må forestille sig, at forten har været omkredset af et vejforløb hele vejen rundt, hvoraf de fleste altså stadig eksisterer den dag i dag.

Mange af landets middelalderlige landsbyer ligger den dag i dag tæt omkring byernes centrum – kirken. Vor viden om landsbyernes opståen og organisering er meget sparsom, da vi kun sjældent kan foretage udgravninger inde midt i landsbyerne. Udgravningen giver os således ikke blot viden om Nr. Lyndelses opståen, men giver os også en vigtig brik i forståelsen af landets tidligste landsbydannelser og deres udvikling. At Nr. Lyndelse har eksisteret som landsby på den nuværende placering allerede i vikingetiden er ny viden og leder os til at tro, at der i tilknytning til den fundne bebyggelse har været en ældre kirke af træ, der hvor den nuværende ligger.

Trine Dørup Knudsen
Arkæolog
Øhavsmuseet Faaborg

FOLKEKIRKEN

GUDSTJENESTER

FOLKEKIRKEN

Marts

25.	10.00	Mette Behrndtz	Palmesøndag (Mark 14,3-9 eller Joh 12,1-16)
29.	19.30	Mette Behrndtz	Skærtorsdag (Joh 13,1-15)
30.	10.00	Mette Behrndtz	Langfredag (Liturgisk)

April

1.	10.00	Mette Behrndtz	Påskedag (Matt 28,1-8)
2.	10.00	Mette Behrndtz	2. Påskedag (Joh 20,1-18)
8.	10.00	Mette Behrndtz	1. s. e. påske (Joh 21,15-19)
15.	11.30	Mette Behrndtz	2. s. e. påske (Joh 10,22-30)
22.	11.30	Hans Vestergaard	3. s. e. påske (Joh 14,1-11)
27.	9.00, 10.45	Mette Behrndtz	Bededag – Konfirmationer
	12.15	Hans Vestergaard	
29.	19.30	Mette Behrndtz	4. s. e. påske (Joh 8,28-36)

Ved redaktionens afslutning var den videre gudstjenesteliste endnu ikke klarlagt. Dette skyldes besættelsen af stillingen som sognepræst i Nr. Søby-Heden. Om kort tid vil der i våbenhuset og i Kirkesalens garderobe ligge lister over de kommende gudstjenester, som også kan ses på kirkens hjemmeside www.nørrelyndelsekirke.dk eller www.sogn.dk

Siden sidst

Døbte:

Andreas Grøndahl Møller-Jakobsen
Agnete Schou Langaas
Lea Søndergaard
Mortensen
Gry Lindberg Terkelsen
Freja Harnow Leth
Jeppe Norup Kristensen
Valde Bøgeskov Jakobsen
Ingolf Lund Christiansen
Caitlyn Julia Jørgensen
Tristan Lee Richter
Jørgensen

Døde:

Karen Kruse
Jenny Marie Rasmussen
Ruth Nielsen
Laurits Petersen Knudsen
Otto Josef Fischer
Anny Herdis Andersen
Finn Birkemose
Christensen

Den 22. februar kunne man – som et meget vellykket resultat af samarbejdet mellem Husholdningsforeningen og menighedsrådet – i en stopfyldt Kirkesal opleve Vigga Bro levende og underholdende fortælle de mest fantastiske historier.

Konfirmation:

Årets konfirmander ved konfirmationen St. Bededag, fredag den 27. april

Nr. Lyndelse Friskole

Kl. 9.00 konfirmeres

i Nr. Lyndelse Kirke:

Alexander Juel Karstensen
Anna Johanne Heiberg Horvath
Anna Louise Jørgensen
Anna Marie Sanderhoff Jensen
Chili Karence Bormlund
Christian Asmus Dalskov-Andersen
Emma Emilie Jensen
Freya Nattestad Kjeldsen
Frida Augusta Winther Nielsen
Jacob Neumann
Jalte Kowal Jensen
Kamilla Skovlund Thaisen
Kristian Clausen
Line Skrydstrup Christensen
Marie Elmkær Vang Sørensen
Mathias Andersen
Mathilde Garbo Schroll
Nanna Stokholm Poulsen
Rasmus Grabow Hesselballe

Rose Thode Hermansen
Signe Mølgaard Dall
Sofia Lohmann Rasmussen

Carl Nielsen Skolen

Kl. 10.45 konfirmeres

i Nr. Lyndelse Kirke:

Frederikke Raarup Andersen
Aleksander Slot Christensen
William Hartung
Hannah Kristine Haahr
Lucas Aastrup Jakobsen
Emil Berg Jensen
Jacob Sethsen Munch Johansen
Louise Johansen
Caitlyn Julia Jørgensen
Marie-Louise Eggeling Larsen
Thilde Rosen Lundsryd
Lærke Bjerre Siebken
Gry Lindberg Terkelsen
Niklas Alfred Wichmann Lundbæk

Kl. 12.15 konfirmeres

i Nr. Lyndelse Kirke:

Caroline Raarup Andersen
Frederik Kronborg Axelsen
Filippa Mærkedahl Carlsen
Marinella Laura Christiansen
Oskar Dalgaard Degn
Emilie Fersløv Grøftehaug
Luka Bay Hammer
Josefine Bartmann Hansen
William Lind-Thomsen Hjerrild
Amanda Heinsvig Kjær
Felix Benjamin Tingkær Kristensen
Freja Victoria Tingkær Kristensen
Celia Rahbek Lægteskov
Jessica Krog Mortensen
William Ransborg Nielsen
Sophie Marie Schult
Karl Louie Bjerre Siebken
Sofia Dalgaard Olesen

Maleri af Børge Rasmussen – fra Humlehaven til Kirkesalen

Besøger man Kirkesalen i Nr. Lyndelse, vil man i garderoben kunne opleve et smukt og iøjnefaldende maleri med initialerne B R dateret 79. Bogstaverne B R står for – nu afdøde – kunstmaler, Børge Rasmussen, der boede på Kirkestien. Maleriet forestiller krydset Albanivej – Dømmestrupvej/Lumbyvej ved vintertide, og lige bortset fra kirken, der selvfølgelig ligner sig selv, kan man studere de mange forandringer, der er sket her de sidste næsten 40 år: intet lyssignal, derimod hegn langs fortovene ved hjørnerne, mindre bevoksning op ad Lumbyvej, det store gule hus med øgenavnet »Valdemar Slot« er helt tydeligt. Der er ingen biler, der skovles sne ud for Rughavegård, en mor med barn er på vej væk fra beskueren – måske mod Brugsen, og en mand går i modsat retning på den anden side af vejen. I

forgrunden ses en lidt yngre udgave af Kroen, dog med en af de karakteristiske, fine, gammeldags lygter placeret foran. Beskueren kommer ud på en stemningsfuld, lille tidsrejse: sådan var her en vinterdag for 40 år siden.

Maleriet hang oprindeligt i spisesalen på det »gamle« Humlehaven. Da Humlehaven blev revet ned, gik det – noget ubetænksomt – til genbrug! Her blev det opdaget af en person, der kendte til det, og det kom så tilbage til Børge Rasmussens enke, Esther Rasmussen, som stadig bor på Kirkestien og er kendt af mange i Nr. Lyndelse. Esther Rasmussen tilbød menighedsrådet at købe maleriet, det er vi glade for, og det har nu fundet en varig plads i Kirkesalens garderobe, hvor det glæder alle, som kommer ind.

Karen Dreyer Jørgensen

Filmklubben

Der vises film på følgende datoer:

Onsdag den 21. marts:

Købmanden i Venedig.

Onsdag den 25. april. Bemærk: Kl. 18.45.

Torsdag den 24. maj

Tirsdag den 4. september

Mandag den 8. oktober

Torsdag den 1. november

Onsdag den 12. december.

Bemærk: Juleafslutning kl. 18.00.

Tirsdag den 22. januar 2019.

Som altid er der ost, rødvin og hygge efter filmene. Prisen er 50 kr. pr. halvår. Filmene vises i Kirkesalen, og hvor intet andet nævnes, er det kl. 19.00.

Bodil Andersen tlf. 65 90 18 65

BØGER OG FILM

Litteraturkredsen mødes i Kirkesalen, og det er hver gang kl. 19.30.

Mandag den 23. april:

Yu Hua: At leve. 1993.

Onsdag den 23. maj: Hans Kirk: Fiskerne. 1928.

Onsdag den 29. august: Susanne Brøgger: Tone 1984.

Torsdag den 27. september: Ida Jessen: En ny tid. 2015.

Tirsdag den 23. oktober: Ida Jessen:

Dr. Bagges anagrammer. 2017.

Mandag den 19. november: Jesper Wung Sung:

En anden gren. 2018.

Torsdag den 17. januar 2019: Henrik Pontoppidan:

De dødes rige. 1917.

Karen Dreyer Jørgensen tlf. 21 76 77 30

Jytte Hansen tlf. 62 61 89 39

MUSIK OG SANG

Onsdag den 16. maj kl. 19.30-kl. 20.20 i kirken:

Forårskoncert.

Traditionen tro slutter korene sæsonen af med **forårskoncerten**. Her vil både **børnekoret** og kirkens voksenkor, **Nr. Lyndelse Koret** vise, hvad de har arbejdet med i årets løb.

KOR

Kirkens kor slutter denne sæson med forårskoncerten den 16. maj.

Både **Børnekoret** og **Nr. Lyndelse Koret** starter igen efter ferien **onsdag den 5. september i Kirkesalen**, hvor nye sangere er meget velkomne i begge kor.

Børnekoret øver onsdage kl. 16.15-kl. 17.15.

Nr. Lyndelse Koret øver onsdage kl. 17.30-kl. 18.30.

ADRESSER

Sognepræst

Mette Behrndtz
Albanivej 15, Nr. Lyndelse
Tlf. 65 90 26 63
Mail: mbb@km.dk

Graver

David Bøgetoft
Tlf. 24 60 35 38
Mail: kirkegaarden@tdhost.dk
(Træffetid på kontoret tirsdag-fredag
kl.11.30-12.00, på telefonen kl. 8.00-16.00)

Organist

Ulla Poulsen
Tlf. 20 32 01 52
Mail: up@hoerlyck-jessen.dk

Kirkesangere

Henning Nissen
Tlf. 20 14 42 20
Mail: henning.nissen@mail.dk

Tine Ullum

Tlf. 50 44 91 66
Mail: misstullum@gmail.com

Babysalmesang

Lisbeth Buhl
Tlf. 21 45 91 80
Se facebookgruppen:
babysalmesang i Nr. Lyndelse

Formand samt formand for kirke- og kirkegårdsudvalg

Eva Lauritsen
Tlf. 65 90 17 08
Mail: efla@mail.dk

Næstformand samt kontaktperson

Bodil Andersen
Tlf. 65 90 18 96
Mail: bodil.andersen@dadlnet.dk

Kirkevæрге samt formand for præstegårdsudvalg

Jesper Fabricius
Tlf. 21 25 13 50
Mail: JesperFabricius@hotmail.com

Kasserer

Lis Petersen
Tlf. 65 90 15 84
Mail: lida@aarslevnet.dk

Sekretær samt formand for kulturudvalg og kirkeblad

Karen Dreyer Jørgensen
Tlf. 21 76 77 30
Mail: karendj@post4.tele.dk

Forretningsfører

Dorrit Jensen
Slotsalléen 7, Diernæs
5600 Faaborg
Tlf. 62 61 07 89 / 22 72 47 50
Mail: dj@dj-regnskab.dk

Menighedsrådsmedlemmer

Mona Rasmussen
Tlf. 65 99 12 04
Mail: monasrasmussen@gmail.com

Inge Birkholm Petersen
Tlf. 60 85 04 00

HUSK!

Menighedsrådsmøder

April: onsdag den 11.
Maj: torsdag den 3. Skovvandring kl. 17.00
Juni: onsdag den 13. Budget 2019
August: onsdag den 22.
September: torsdag den 6.
Oktober: torsdag den 11.
Revisionsprotokollat for 2017
November: torsdag den 15. Budget 2019
December: torsdag den 6. kl. 18.00

Alle møder starter kl. 19.00, hvis ikke andet er anført.

Se i øvrigt kirkens hjemmeside:
www.norrelyndelsekirke.dk

Kirkebil

Kirkebilen er et gratis tilbud til alle, der har svært ved selv at komme til gudstjeneste i Nr. Lyndelse Kirke. Senest dagen i forvejen bestilles kirkebilen ved at kontakte Ferritslev Taxi: tlf. 65 98 11 22.

Fra julemandsoftoget i december 2017. Festlig afslutning i kirken med fortælling, slik og gløgg. (Foto: Marianne Post.)